

Esitys Kuopion Waltti-lippu- ja maksujärjestelmän laajentamisesta ELYn toimivalta-alueelle

Taustaa

Tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen on edistettävä joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuutta liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) mukaisesti. ELY-keskusten lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuustilanne uhkaa kuitenkin lain tavoitteiden vastaisesti heikentyä. Valtion irtauduttua LMJ Oy:n osakkuudesta Waltti-järjestelmässä mukana olleet ELY-keskukset joutuvat etsimään Waltti-kortille korvaavia ratkaisuja.

Jatkossa lippujen yhteentoimivuuden toteutus tulee yhä haasteellisemmaksi erillisten järjestelmien lukumäärän kasvaessa. Markkinaehtoisessa liikenteessä on otettu käyttöön yhä enemmän liikenteenharjoittajien omia lippujärjestelmiä.

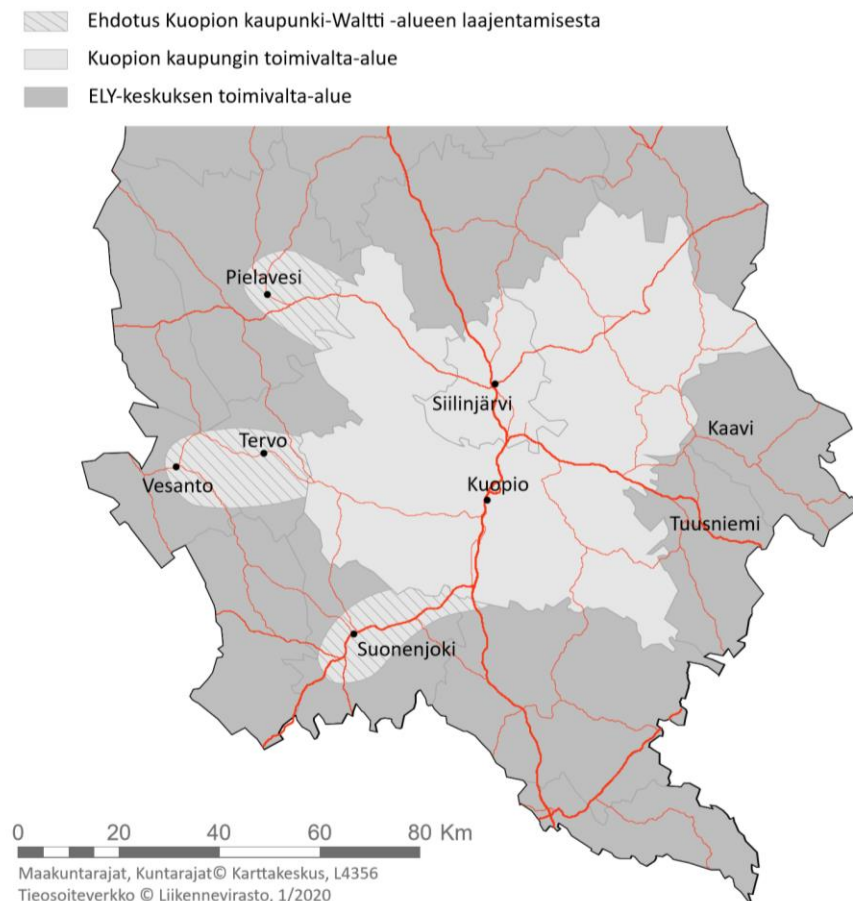
Edullisilla ja yhteentoimivilla kausilipuilla pystytään oleellisesti lisäämään säännöllisesti matkustavien joukkoliikenteen käyttöä. Tällä pystytään osaltaan vähentämään liikenteen CO₂-päästöjä sekä liikenteen ruuhkautumista Kuopiossa. ELY-liikenteessä säännöllisesti matkustavat tekevät matkoja myös Kuopion paikallisliikenteessä.

Siirryttäessä kahden osittain päällekkäisen Waltti-järjestelmän mallista vain Kuopion kaupungin Waltti-järjestelmään, helpotetaan ja yksinkertaistetaan joukkoliikenteen käyttöä, mikä on myös omiaan lisäämään kiinnostusta joukkoliikennematkustusta kohtaan.

Kuopion seudulla ELY-keskuksen toimivalta-alueella tehdään merkittävästi Kuopioon suuntautuvia kausilippumatkoja erityisesti Suonenjoelta. Myös Pielavedeltä, Tervosta ja Vesannolta on säännöllisesti Kuopioon matkustavia.

Esitys Kuopion Waltti-lippujärjestelmän laajentamisesta

Pohjois-Savon ELY-keskus ehdottaa Kuopion Waltti -lippu- ja maksujärjestelmän laajentamista Suonenjoelle, Tervoon ja Vesantoon sekä Pielavedelle.

Kuva. Ehdotus Kuopion Waltti -lippu- ja maksujärjestelmän uudesta alueesta.

Perustelut ehdotukselle

Suonenjoki ja Tervo kuuluvat Kuopion työssäkäyntialueeseen, eli yli 10 % kunnan asukkaista pendelöi Kuopioon. Pielavedeltä ja Vesannolta pendelöijä on vähän, mutta sen sijaan Kuopioon kulkevia toisen asteen opiskelijoita on useita.

Suonenjoelta oli 22 kausilippumatkustajaa marraskuussa 2019 ja Rautalammita 3. Kelan opiskelijalipulla matkoja tehtiin vähän, opiskelijoita oli 3-4 (Suonenjoki ja Rautalampi yhteensä).

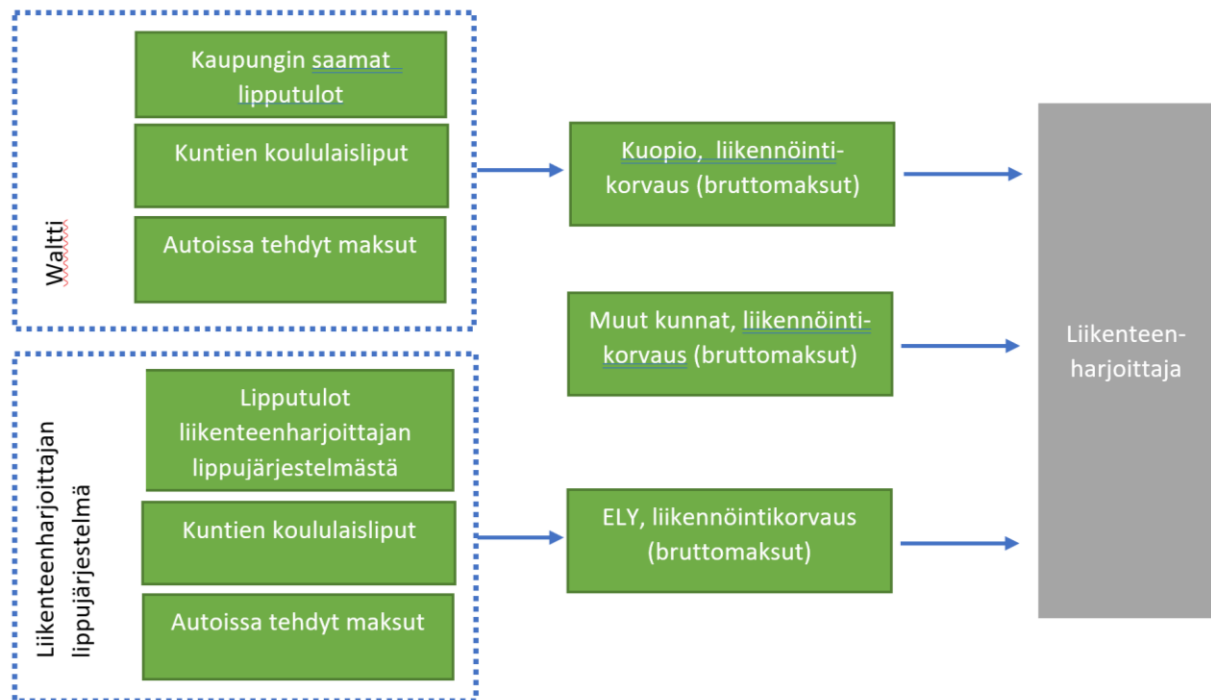
Tervolta oli 3 kausilippumatkustajaa marraskuussa 2019, Vesannolta ei ollut kausilippumatkustajia. Vyöhykkeiltä E-F (Tervo ja Vesanto) oli noin 15 toisen asteen opiskelijaa.

Pielavedeltä oli 3 kausilippumatkustajaa marraskuussa 2019. Vyöhykkeiltä E-H (Pielavesi) oli 3-4 toisen asteen opiskelijaa.

Liikenteen rahoitustapa ja kustannustenjako

Jatkossa ELY-keskuksen liikenne Kuopion kaupungin alueelle hankitaan bruttosopimuksin. Kuopio hinnoittelee Waltti-kortin uusille vyöhykkeille. Kuopio pitää kaupunki-Waltti lippujärjestelmästä saadut

tulot ja ELY-keskus pitää liikenteenharjoittajan lippujärjestelmästä saadut tulot. Kuopion kaupunki ja ELY-keskus maksavat liikenteenharjoittajalle liikennöintikorvausta. Liikennöintikorvaukseen osallistuvat myös muut kunnat erikseen sovittavalla prosenttiosuudella.

Kuva 2. Rahaliikenne bruttomallissa.

Aiemmin vastaava liikenne hankittiin nettosopimuksen. Tavoitteena on, että bruttosopimukseen siirtyminen ei muuta kuntien kustannusosuuksia aiempaan verrattuna. Taulukossa 1 on esitetty kuntien kustannusosuudet nettomallissa sekä laadittu ehdotus bruttomallin kustannustenjaosta aiempiin kuntaosuuksiin perustuen.

Laskelmassa ovat seuraavat, Kuopion toimivalta-alueella liikennöitävät ELY-keskuksen sopimukset, jotka aiotaan jatkossa hankkia bruttomallilla.

- Mika K. Niskanen Oy 601187: Kuopio-Siilinjärvi-Varpaisjärvi
- Kuopion Liikenne Oy 599954: Kuopio-Tervo-Vesanto
- Kuopion Liikenne Oy 600413: Kuopio - Maaninka - Pielavesi
- Kantamatkat Oy 641193: Kuopio-Suonenjoki-Rautalampi

Taulukko 1. Maksuosuuksien toteuma nettomallissa ja ehdotus maksuosuuksista bruttomallissa

	Maksuosuudet			
	Lipputulot	Liikennöinti- korvaus (netto)	Liikennöinti- korvaus (brutto)	%-osuus
ELY-keskus	64372	328760,74	393133	33,5 %
Kuopio	627874	95921	723795	61,6 %
Pielavesi		10839	10839	0,9 %
Siilinjärvi		17013	17013	1,4 %
Tervo		7180	7180	0,6 %
Vesanto		7180	7180	0,6 %
Rautalampi		4486	4486	0,4 %
Suonenjoki		4486	4486	0,4 %
Lapinlahti		6174	6174	0,5 %
Yht.	692246	482041	1174287	100 %

Laskennassa on oletuksena, että Rautalampi ja Lapinlahti eivät ole mukana Kuopion Waltissa. Lipputulot näistä kunnista menevät ELY-keskukselle.

Työtehtävät ja kustannusten jako

Lähtökohtana on, että uudistuksen myötä kaupungin työmäärä ei saa lisääntyä ja kustannukset eivät saa kasvaa. ELY-keskus korvaa kaupungille aiheutuvaa lisätyötä joko työllä tai rahalla. ELY voi ottaa roolia esimerkiksi aikatauludatan ylläpitämisestä lippujärjestelmän vaatimassa liikennemallissa.

Sovittavasta työnjaosta tehdään kirjaukset sekä yhteistyösopimukseen että asiakaspalvelupistesopimukseen. Sopimukset ja hinnoittelu joudutaan päivittämään. ELY luonnostelee sopimukset ja toimittaa ne kaupungeille ja kunnille kommentoitavaksi.

ELY-keskuksen Waltti-sivut toimisivat 2021 kesään saakka, mutta muutoin tiedottaminen siirtyisi kaupunkien sivuille. Kaikki kaupungin Waltti-liikenne (uusi laajentunut alue) tulisi samaan tiedotukseen.

Tarkempi ehdotus työn ja kustannusten jaosta on liitteenä.

Liite 1.

Taulukko. Ehdotus työn ja kustannusten jaosta

Tehtävät	Kuka tekee	Kustannukset
1. Sopimuksiin liittyvät tehtävät		
Yhteistyösopimuksen päivittäminen	ELY luonnostelee kaupungille kommentoitavaksi	-
2. Lippujen hinnoittelu		
Vyöhykkeiden määrittely ja lippujen hinnoittelu	Kaupunki tekee	-
3. Liikennemallin ylläpitotehtävät		
Aikatauludatan ja reittien ylläpito	ELY tekee kaupungin lisenssillä tai kaupunki tekee itse	ELY:n työpanos/rahallinen korvaus
LMJ Oy:n ylläpitokustannukset	0,65 snt/pysäkki/kk, ELYn kustannus ELY-keskuksen toimivalta-alueella sijaitsevien pysäkkien osalta.	Kaupunki laskuttaa ELY-keskusta LMJ Oy:n erittelyn mukaan
4. Seuranta		
Matkustuksen ja lipputulosten seuranta ja raportointi	Kaupunki raportoi ELY-keskukselle. Raporttien sisällöstä ja aikataulusta sovitaan yhteistyösopimuksessa.	
4. Koulukortteihin liittyvät tehtävät		
Uusien koulukorttien tekeminen	Kaupunki tekee asiakaspalvelupisteessä, Korttimäärä?	Kunnat korvaavat
Käytössä olevien koulukorttien päivittäminen	Kaupunki tekee	Kunnat korvaavat
5. Asiakaspalvelupisteiden työ		
ELY-korttien vaihtaminen kaupunki-Waltti-korteiksi	Tehdään asiakaspalvelupisteessä,	ELY korvaa lisätyön
Lisääntynyt neuvonta alkuvaiheessa	Tehdään asiakaspalvelupisteessä,	ELY korvaa lisätyön
Itsepalveluautomaattien ylläpito	Rahallinen korvaus esim. lippumäärien suhteessa	ELY korvaa naapurikuntien matkustuksen suhteessa
6. Tiedottaminen		
Nettisivujen päivitykset ja ylläpito	ELY päivittää omat sivut. kaupunki omat. ELY toimittaa valmiit tiedot uuden kaupunki-Waltti-liikenteen osalta.	
Tiedottaminen kunnille	ELY-keskus vastaa.	